

N:o VII.

Magasin

för Konst, Nyheter och Moder.

Januari Månad 1824.

Pl. 25.

Minnesvård öfver Carl von Linné.

Redactionen uppfyller härigenom et löfte, som den gifvit i N:o 42 af Konst och Nyhets Magasinets Femte Ärgång, at lemna en teckning af et Monument öfver den stora Linné, hvilket Ståthållaren, Öfversten och Riddaren *von Gerden* låtit upsätta på *Aholmen*, lydande under Ekeby herregård, hvars ägare han är. Vi hafva således trott det vara mest passande at nu lemna denna teckning, utsökt väl graverad, sedan Herr Professor Adam Afzelius nyligen utgifvit sitt interessanta arbete: *Egenhändig Anteckningar af Carl Linnæus om sig sjelf, med anmärkningar och tillägg*, för at sätta ägarne af detta verk i tilfälle at rikta det med ännu en Planche, utförd af samma skickliga hand som *graverat* utsigterne af *Råshult* och *Hammarby* *).

Vi återkomma til sjelfva Monumentet, beläget nära in-til stora landsvägen vid den såkallade Mellansunds färja.

Under en lummig gammal Alm står denna enkla anspråkslösa minnessten på en kulle, omgifven af en mängd inhemska och utländska träd och växter (hvilkas upräknande här skulle blifva för vidlöftigt), hvarpå äfven den vackra inscriptionen alluderar:

CAROLO A LINNÉE.

SI QUÆRAS
MONUMENTUM
CIRCUMSPICE.

---

*) Redactionen har trott sig, för denna gången, böra göra et undantag och äfven lemna Allmänheten särskilta afstryck af denna Planche, hvilka, på velin-papper in 4:o eller samma format som Hr Professor Afzelii arbete, erhållas hos Redactionen för 24 skill. B:co stycket.

Första Ärgången.

G

Hvilken vi torde kunna öfversätta sålunda: *At Carl von Linné. — Söker Du et Monument? Skåda omkring Dig; hvarigenom ägaren ganska sinnrikt instämt med inskriften på Linnés minnesvård i Upsala Domkyrka: Botanicorum Principi (Botanikens Furste). — Det är förtjenstfullt af en enskilt man, at, lifvad af sin patriotism, mindre rådfråga sina tilgångar än tillfredsställelsen at, äfven i sin mån, hedra den sanna förtjensten.*

Pl. 26 och 27.

*Gustaf II. Adolph i slaget vid Stum,
den 17 Juni 1629.*

Det Franska så väl som andra Cabinetter, upskrämda af Österrikes så fruktansvärdt tiltagande magt, arbetade på freden mellan Sverige och Polen. Båda Rikenas sändebud möttes också, och det flera gånger; men småagtiga tvister och ofta blott ceremonielet afbröto åter underhandlingarne. Sedan Kejsaren besegrat protestanterne och Konungen i Danmark, hoppades Sigismund på kraftigt understöd; var således liknöjd om en fred, mer önskad af polska senaten än af honom sjelf. Spanien hade nu förskjutit en anseelig penningesumma, och om sommarn 1629 stötte vid Neuburg, under Arnhims befäl, en anseelig Österrikisk styrka til polska hären.

Nästan vid samma tid återkom Gustaf Adolph til Preussen, med den fasta föresats at, ehuru underlägsen, afgöra fälttågets öde medelst en hufvud-drabbning. Arnhim hade Wallensteins befallning at antaga den, likaså den polske fältherren. Snart infann sig tilfälle dertil vid Stum den 17 Juni (d. 5 nya stilen.) Men Gustaf nödgades göra första anfallet under mindre gynnande omständigheter. Den unge Rhengrefven Otto Ludvigs ungdomshetta förledde honom at, emot Konungens uttryckliga befallning, hugga in i polska rytteriet. Bistånd blef nödvändigt, och med egen lifsfara frälste den hjeltmodige Konungen sina Svenskar från förderfvet. Han sjelf råkade midt ibland fienderna. Redan hade en polsk Lancier fattat uti Konungens värj-gehång, som han dock fick tilfälle at kränga öfver hufvudet, men måste lemna hatten i polackens händer. Denna hatt bevarades som et segertecken, och förärades den rygtbara

Wallenstein. Polackarne trängde sig med en ovanlig förbittring endast til Konungen, så at flere än en emottogo döden af dess egen hand. Nästan i samma ögonblick, och ännu utan hatt, fattade en annan fiendtlig ryttare Konungen i armen, och hade troligen släpat honom med sig, om icke den tappre Erik Soop *) varit så lycklig, at med et pistol-skott döda den förmätne polacken.

Sådan är den historiska berättelsen om denna märkvärdiga händelse, hvilken af Herr Professor J. G. Sandberg blifvit vald til ämne för en oljefärgstafla $1\frac{1}{2}$ aln hög och 2 alnar bred, hvilken nu finnes i Herr Brukspatron N. Hoftermans vackra samling på dess egendom Forsby, hvilken tafla Allmänheten haft det nöje at se under N:o 48 på Akademiens Exposition 1822, och hvaraf vi härhos lemna en contour-teckning, oss benäget meddelad af Konstnärens egen hand.

Vi äro fullkomligen ense med författaren til: *Försök til ledning vid Konstarbetens bedömande*, &c. då han yttrar: teckningen så af menniskor som hästar, anordning af dagar och skugga, expression samt colorit är förträffligt och tilfredsställande utfördt; men vi kunna icke förena oss med honom, at Konstnären »hade bort välja at låta Konungen vara betäckt, som sannolikt ökat det pittoreska i framställningen.» Efter vår åsigt är det en förtjenst at Hr Sandberg så noga iakttagit det historiska. Af samma skäl har han icke gifvit någon kuirass eller harnesk åt Konungen, emedan han allt sedan 1627 icke lärer hafva nyttjat den, i anseende til de tvenne blessurer Konungen fick, först emellan den 22 och 23 Maj 1627, då en Skans skulle stormas vid Danzig, och andra gången den 8 Aug. samma år under en recognoscering vid Dirschau. Kanske deremot är den anmärkningen mera sann, at ritningen af Soopens pistol-skott tyckes förfela målet; men taflan är i det hela högst behaglig och förtjenar allt det rättvisa beröm hon erhållit af kännare och konstälskare.

Konungen är i kyller, Soopen i harnesk och kyller samt Polacken i röd klädning. Konungens häst är grå,

*) Erik Hansson Soop, hvilken af Konungen på Rikssalen d. 24 Dec. 1627 blifvit dubbad til Riddare, var då Öfverste för Vestgötha Cavaleri. Han var född 1592 och dog 1638, fyrtiosex år gammal. Var gift med Anna Jöransdotter Posse; men lemnade inga barn efter sig och är begrafven i Skara Domkyrka, der i Choret et prägtigt Monument i marmor är uprest öfver honom.

Soopens skäckig och Polackens brun. Luften är töcknig blandad med krut-rök.

Svenska Akademien lät år 1800 slå en Skådepenning öfver Erik Soop, hvars beskrifning vi här torde böra införa. Skådepenningens framsida föreställer Erik Soops vapen, och omskriften dess namn och titel: *Ericus Soop Chiliarcha*. På fränsidan ses trenne stridande til häst, Konungen, Erik Soop och en Polsk ryttare, som var nära at göra Konungen fången. Öfverskriften är ERIPUIT REGEM, MEDIOQUE EX HOSTE RECEPIT, som betyder at han räddade Konungen och återförde honom midtifrån fienden. I afskrifningen läses: D. XVII JUNII MDCXXIX.

Något om Wadstena Adelige Jungfrustift.

Det var Drottning Ulrika Eleonora, som först skänkte Wadstena Slott til inrättandet af et Adeligt Jungfrustift, och samma år 1738 beslöt Ridderskapet och Adeln at et sådant skulle inrättas i Wadstena; men flera år förgingo, innan någon fond hunnit samlas, hvartil Kon. Fredrik I. d. 5 Jan. 1747 såsom bidrag lemnade et Lotteri-privilegium på 3:ne år, af en afdelning hvarje år. — Ändteligen, den 18 Febr. 1747, sammanträdde för första gången en Direction, under namn af Wadstena Adelige Jungfrustifts-Direction, bestående af följande Ledamöter: R. Rådet Palmstjerna, Presidenten Grefve Piper och Baron Cederhjelm, hvari beslöts en Kungörelse til samteliga Hr Landshöfdingar: angående tilgörande föreställningar hos the i Landsorterne vistande Ridderskap och Adeln om dehtagande uti then nu nyligen började Stifts-Inrättning i Wadstena medelst frivilliga gåfvor samt Stifts-Lotteriets completerande.

Samma år den 2 Maj skedde första Lottningen, och til Altfröknar antogos: Charlotta Hamilton, Ebba M. Falkenberg, och åtta andra Fröknar skulle hafva 600 Daler kopp. hvardera, hvaraf blott de fyra äldsta fingo denna pension ifrån 1748.

H. K. H. KronPrinsessan Lovisa Ulrika hade åtagit sig Stiftets ömvårdnad, och d. 6 Maj 1747 fingo Fröknarne Ordensbandet och Stifts-tecknet af hennes egen hand, hvarvid stadfästades, at när Fröknarna visade sig vid Hofvet, borde de vara klädde i *Robe de cour en bleu Turquin*.

Staten til detta Adelige Jungfrustift, som 1747 utkom, var upgjord efter en så stor scala, at den aldrig kunde sättas i verkställighet, men förtjenar at här meddelas.

Project

til Dehlning och Stat vid Clöstre.

		kläder	Lön	Kost	Summa
		Daler	Daler	Daler	Koppmynt
1	— Abbedissa	—	2000	900	2900
	2 st. Pigor	—	100	320	420
	2 st. Drängar	180	120	460	760
9	— Altfröknarå 1200 Daler	—	10800	2700	13500
	9 st. Pigor	—	450	1080	1530
60	— Fröknar å 1000 Daler	—	60000	18000	78000
60	— Dito å 800 Daler	—	48000	18000	66000
60	— Dito å 600 Daler	—	36000	18000	54000
	60 st. Pigor	—	3000	7200	10200
	10 st. Drängar, hvaraf 4 äro Skrifvare, och 6 Musicanter, emellan måltidstimmarna. tå the gjöra uppässning	900	600	2300	3800
2	— Sömmerskor	—	600	600	1200
4	— Fransyskor	}	3200	2400	5600
2	— Tyskor				
2	— Sjungerskor				
	10 st. Pigor	—	500	1600	2100
1	— Förvaltare	—	1800	—	1800
1	— Advocat eller Justitia- rius	—	900	300	1200
1	— Bokhållare	—	900	300	1200
1	— Skaffare	—	400	300	700
3	— Kockar	—	450	690	1140
	5 st. Köks-Pigor	—	250	800	1050
	5 st. Hus-Drängar	—	300	1150	1450
	5 st. Kjöks-Poikar	—	250	800	1050
	<i>Betjenings-Staten</i>				
1	— Doctor	}	600	300	900
1	— Apothe- kare				
	Njuta Lön af Provincial- Staten, och thetta så- som veder- gällning.				
	Transport	1080	171220	78200	250500

		kläder	Lön	Kost	Summa
		Daler	Daler	Daler	Koppmynt
209	108	1080	171220	78200	250500
3	—	—	—	—	—
		Transport			
		st. Präster och Scholæ-			
		mästare			
1	—	—	2400	900	3500
1	—	—	1200	900	2100
1	—				
1	—	} à 400 Daler			
		} Daler			
1	—	—	500	300	800
	4	Trägårdsmästare			
		—	240	920	1160
		Til Spetzerie			
		—	20000	—	20000
		Til Extra utgifter			
		—	40000	—	40000
		Försvärs karlar såsom Adelen utan lön.			
216	112	Summa			
		1080	235560	81520	318160
328	—	personer			
Erfordras alltså					
Uti Contant		236640 Dal. K. gör Capital à 4½ proC.		5258666	
Uti Pertzed.		81520 . . . . . à 4 proC.		2038000	
Summa		318160.		Summa 7296666	

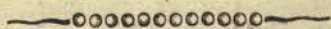
En så betydlig summa af öfver sju millioner Daler kopparmynt kunde icke hastigt sammanbringas genom frivilliga gåfvor, men man hoppades det bästa, och år 1749 utgick en Kungörelse angående: then vid Wadstena belägne och så kallade Drottning- eller Kungsbyggnings reparation til några Stiftsfröknars inflyttande i höst. Et betydligt bidrag fick likväl Stifts-Cassan genom General-Adjutanten Baron Carl Gustaf Faltzburgs Testamente af d. 18 Jan. 1750, hvarigenom erhöles et Capital af 19780 Daler 4 rst. kopp. som utföll först 1754. Kongl. Maj:t hade äfven försäkrat Stiftet om en nådegåfva af 12000 Daler kopparm. men redan 1750 d. 8 Dec. beslöts, at i anseende til Wadstena Slots stora och dyrbara reparation, skulle Jungfrustiftet flyttas til Stockholm och Slottet hembjudas Kronan til inlösen, i anledning hvaraf 1751 föreslogs at Wadstena Stifts Slott skulle förbytas til Spannmålmagasin m. m. Til den första Abedissan utnämndes Grefvinnan Lagerberg. Efter detta beslut om Stiftets flyttning til Stockholm, fick Drottning Lovisa Ulrika d. 6 Mars 1752 nyttjande rätten af Fredrikshof af Presidenten Baron Broman, och skulle inrättningen til Pingst taga sin början. Samma dag utnämndes til Probstiana, Grefvinnan Anna Maria Lejonhufvud, Enka efter Majoren Baron Yxkull.

Fortsättning härnäst.

Herr Chameleons Apologie *).

Chameleon er undran gör,
 Emedan han förkastar redan,
 Hvad han för några veckor sedan
 Var färdig at ge lifvet för.
 Ni måste på hans plats er ställa:
 Man bör (Fru Staël har mycket rätt),
 Om tal och skrift och handlingssätt,
 Blott domslut efter datum fälla.

— st —

Varieteter.

För några år sedan gjorde man fruktlösa försök at af getingboen göra papper. Nu har man upfunnit konsten at af den svarta substansen som finnes i hvarje hylsa af karkorna i getingboen, när den uplöses i vatten, göra en färg som liknar Sepia, men har mera klarhet och variationer i färgtonen.

För en tid sedan firades et bröllop i Paris bland personer af den högre folk-klassen. Man har allmänt beundrat brudens utstyrsel, och den är värderad til 200,000 Francs (100,000 R:dr Sv. B:co). Deribland fanns för 50,000 R:dr Juveler, perlor och ädelstenar; för 12,000 R:dr Cachemirer så väl i shawlar som klädningar; örngotts-var för 150 R:dr stycket, och hvarje näsduk til 25 R:dr &c.

Man berättar at en Svärdfejare i Paris har låtit sätta på sin skylt följande inskrift: *Gevär för Fruntimmer*, och at hans granne, en sömmerska, satt på sin: *Snörlif för Karlar*. O tider! O seder!

*) Då man i allmänhet, äfven hos oss är böjd at tro sig finna i hvarje Epigram, en allusion på någon viss person, och detta skulle kunna tyckas användbart på en viss författare af en *Populär Tidskrift*; så tror Redactionen sig vara skyldig förklara, at Herr Chameleons Apologie är en öfversättning från Tyskan utur: *Neues Museum des Witzes, der Laune und der Satyre*. Herausgegeben von H. V. Petri, 2:ter Band 2:tes Hest, Berlin 1823.

En Mathematicus i England har gjort den uträkningen, at om alla böcker, sedan boktryckeriets upfinning, ställdes bredvid hvarandra i en rad, skulle deraf bildas en ring eller et bälte hvarmed man kunde omgifva hela Jordklotet. Han skattar antalet af Volomer til 33,000,595,200.

En Journal ifrån New York försäkrar, enligt autentika upgifter, at i en by, som är namngifven, lefver et ägta par som varit gift öfver hundra år. Oaktadt deras fysiska och moraliska förmögenheter betydigen äro i aftagande, njuta båda två ännu en fullkömlig helsa. Dessa lyckliga makar äro födde på ön Cuba; mannen är 128 och hustrun 120 år gammal. Et annat exempel af hög ålder citeras i en af de förenta Staternes Jurnal. Nära floden Champlain lefver en man som är 139 år gammal. Född Tysk, har han redan bevistat Drottning Annas Kröning 1702. Han har haft flera hustrur, och hans yngsta son är 32 år gammal; han har ännu en stark kroppsbyggnad, fullkomlig god syn och hörsel. Han har ännu kvar sitt hår, ehuru det är grått, och har bibehållit en viss militärisk gång; hans uppsyn är liflig och tyckes gifva tilkänna huru mycket han högmodas öfver en ålderdom, den han hufvudsakligen tilskrifver sin måttlighet.

Et Fruntimmer nu för tiden, som pryder sig med alla sina nipper, återkallar i minnet anblicken af et menageri. Til hals- och armband har hon ormar, til örhängen dufvor, til ring en liten råtta, vid urkedjan en hund, til skärpsänne fjärilar, och på hufvudet en paradisfågel.

Pl. 28.

Mode-Costymer för Damer och Herrar.

Fig. 1. Bart hår med blommor, betäckt med en Bajadère af barège-tyg, hvilket nyttjas vid utgången från Spektaklet. Sidensarsklädning. Hvita handskar och skor.

Fig. 2. Släng-kappa garnerad med sammet och kantad med snören af samma färg med kappan. Blå klädesfrack. Vest af piqué och sammet. Casimirs Pantalonger.

STOCKHOLM,

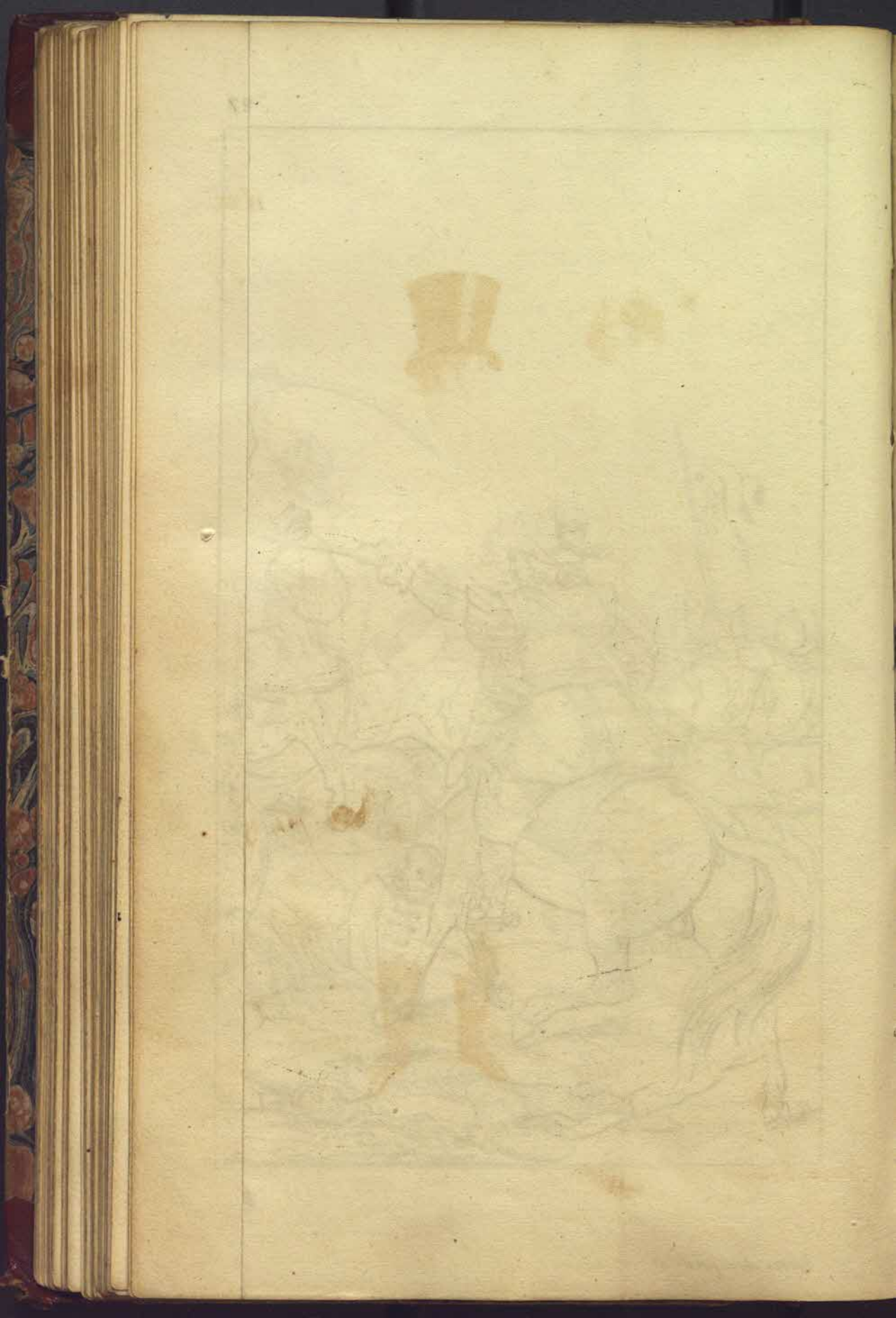
Tryckt hos CARL DELBEN, 1824.

Första Årgången

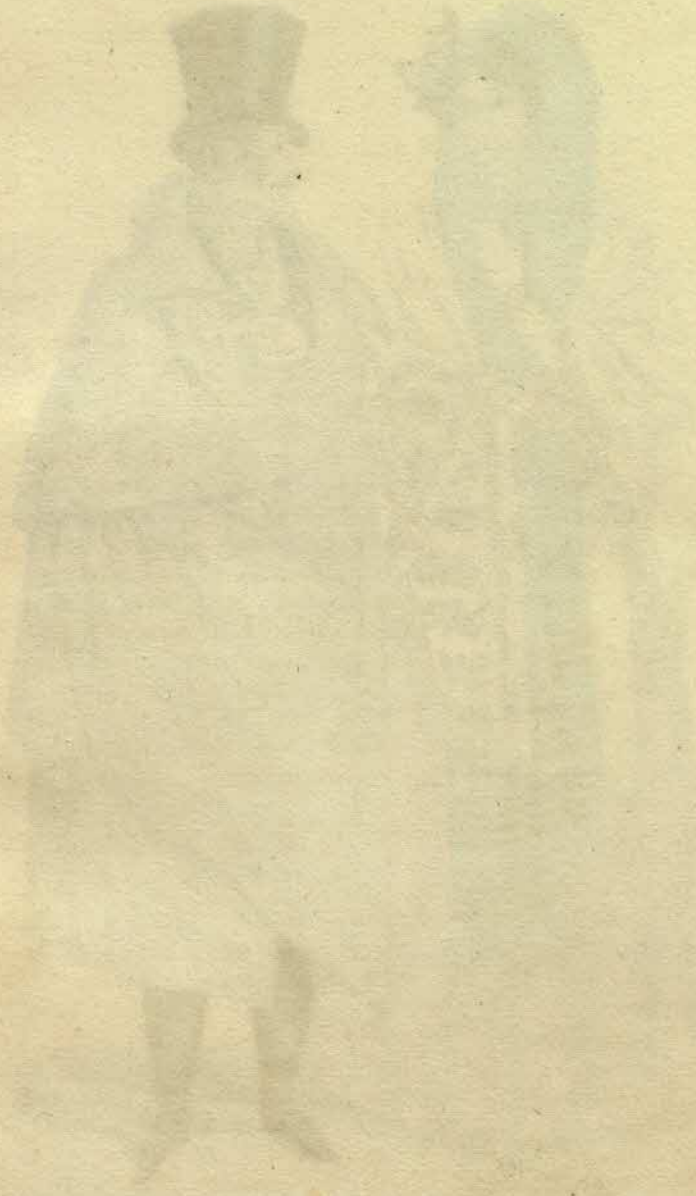

Första Argängen

1711

N:o VIII.

Magasin

för Konst, Nyheter och Moder.

Februari Månad 1824.

Pl. 29.

Strömsborg.

Det täcka Strömsborg, på et litet skär i Mälaren emellan Rosenbad och Riddarholmen, som, sedd ifrån olika håll, alltid bibehåller et pittoreskt utseende och alltid utgör en väsendtlig punkt i utsigterne af Stockholms Stad åt den sidan, torde väl förtjena at intaga et rum i vårt Magasin. Redactionen har varit så lycklig at lå sig meddelad en ganska vacker ritning deraf, utförd af en skicklig Amatörs hand i et behagligt lavis-maner på brunt papper, och hon har icke haft någon möda ospard at, så mycket möjligt varit, bibehålla originalets skönheter, och återgifva dem så troget, som man med billiga anspråk af henne kan fordra, hvarvid ökad kostnad af papperet och tryckningssättet som denna Planche medfört, komma i beräkning. Utsigten är tagen från et fönster i Grefliga Bondeska huset, en lugn och vacker sommarafstton, då Solen ännu kastar några starka ljusstrålar på somliga föremål, medan andra redan ligga i en half skymning.

Några Historiska uplysningar om stället torde behaga våra Läsare.

I äldre tider, eller ifrån d. 10 April 1647, har sjelfva holmen, på hvilken Strömsborg nu är belägen, tilhört Grefve Gustaf Gustafsson, Grefve til Wasaborg, Friherre til Vibyholm, Herre til Saris &c., som fick den tillika med en tomt på Helige Andsholmen, af Drottning Christina i gåfva; men den blef först hundra år derefter, 1747, bebyggd af Grosshändlaren Birger Olsson Ström, som ägde det gamla Rosenhanska huset på Riddarholmen. Stället blef honom til fri och egen grund uplåtit och kallades, antingen efter honom eller af dess belägenhet i strömmen, eller af begge dessa anledningar tillika, Strömsborg.

Första Argången.

H

Et litet vackert stenhus blef derefter, enligt gillad ritning, der upfördt, och för at med mera skäl bära namn af *Borg*, fick det en stenmur rundt omkring, med sina små styck-gluggar, och gjorde verkligen en prydnad för Staden. Et ännu mindre, helt nära beläget, skär, intogs i denna byggnad och sammanfogades dermed, genom en liten bro, hvarmedelst en passage blef genom denna lilla borg, och en så kallad sjögård. — År 1772 inrättades der et allmänt badhus. Anstalterne vid de kalla baden, och med *douche*, voro både snygge och bekvämlige. Canalen var tjenlig til simnings-bad, och i den lilla sjögården lemnades tillfälle til *plongerings-bad* efter Engelska sättet; men denna inrättning uphörde snart. Tractören *Benedictius* blef omsider genom inrop på allmän Auction, för 682 R:dr, ägare af detta skär, med dess åbyggnad; men som anledning sig företedde, om et mindre noga upfyllande af de villkor, Grosshandlaren Ström vid uplåtandet ingått, och at byggnaden til Stadens vanprydnad skulle användas, förfaras eller förändras; så väcktes fråga 1780, om egendomens inlösande af Staden, i förmåga af K. Brefvet d. 8 Juni 1630. Sedan *Benedictius* förbundit sig til et noga iakttagande af de villkor, som i Fastebrefvet skulle intagas; angående byggnadens underhållande efter fastställd ritning, samt at utom sitt alnemått, icke påstå någon rätt til vattnet deromkring, hvarken medelst katsors anläggande, eller annan fiskredskap, til hinder för strömfallet, och såsom stridande emot Notfiskarnes rättighet; så blef han vid den ingångne handeln bibehållen. År 1797 blef muren omkring Strömsborg reparerad, och träd innaföre planterade, sedan Stallmästaren m. m. Bergencreutz dertil blifvit ägare. Derefter ägdes Strömsborg af en Friherre Ugglä, och sedan af Herr Folker, men innehafs för det närvarande af Färgaren Petterson, som der anlagt et Färgeri.

Pl. 30.

Jag drömde; jag vaknade *).

Jag drömde at jag henne såg,
 Skön som i skyn en vacker stjerna;
 I hvarje blick den godhet låg,
 Som jag sett ofta, ser så gerna.
 Jag vaknade, min dröm var sann;
 Jag godhet i dess blickar fann.

Jag drömde at hon satt en gång,
 Invid min sida för at höra
 Min Cittras toner och min sång,
 Som tycktes hennes hjerta röra,
 Jag vaknade: hon satt hos mig
 Och sade ömt: jag tackar dig.

Jag drömde at uti en Lund
 Förtroligen vi begge gingo;
 At med hvart steg, i hvarje stund,
 Vi liksom nya känslor fingo.
 Jag vaknade: jag visshet fick,
 Ty jag vid hennes sida gick.

Jag drömde at hon kysste mig;
 At til mitt bröst jag henne tryckte,
 Så vänskapsfullt, så innerlig;
 Men at hon sig ifrån mig ryckte.
 Jag vaknade, min dröm var sann:
 Hon hade flytt och hon försvann.

---

*) Redactionen har varit villrädig, om hon borde införa detta lilla stycke, i synnerhet som det i egenskap af en äldre tilvaro icke kan äga anspråk på nyhetens behag; men då det åtskilliga gånger och af flera blifvit begärtdt, och tillförne icke varit tryckt, samt nyligen genom et snillrikt Fruntimmers förträffliga sång-method väckt et särdeles behag i den bildade sällskapskretsen, har Redactionen icke bort vägra dess införande, under erkännande af allt annat anspråk på förtjenst än den det måste låna af sångarens skicklighet och känsla.

Något om Wadstena Adelige Jungfrustift.

(Fortsättn. från N:o VII.)

Den 14 derpå följande Mars (1752) beslöt Directionen en Kungörelse til d. 16 April om hushållningen på Entreprenad vid Stiftet, och angående Betjeningen upgjordes följande Stat: 1 Förvaltare med 500 daler silfvermynt lön och fritt husrum. 1 Portvaktare med 200 dal. silfverm. och Kongl. Livré. 1 Husdräng utan kost och kläder med 24 dal. silfverm. 2 Lakejer med 24 dal. silfverm. lön med kost och kläder. Kammarpigor lemnades Fröknarne at hafva hvar sin, och komma at dem sjelfva at lönas, men njuta kost af Stiftet: skulle 2 Fröknar vilja hålla allenast en Kammarpiga til sammans, blir thet them efterlåtit. 2 Pigor til tvätt och städning med 50 dal. kopparm. lön hvardera med kost. 1 Stiftsprest med 100 dal. silfverm. lön samt kost och rum. Til en Doctor som åtager sig Fröknarnas helsas skjötsel, enär påfordras, utsättes 100 dal. silfverm. 1 Fransöska 200 dal. silfverm. lön samt kost och kammare. För 1 Dantz-mästare utsättes i det nogaste 400 dal. silfverm.

Men ännu i samma månad, d. 27 Mars 1752, fann Directionen, genom en noga calcul och uträkning, at til en nått och sparsam hushållsinrättning, för de nu antagna Stiftsfröknar en årlig revenu af 33,016 dal. koppm. i det nogaste årligen upgår, så at det Capital Stiftet nu äger af ungefär 220,000 dal. koppm. åtminstone med 330,000 daler bör förökas, til en fond, som ännu årligen bör af sig kasta 6 proC., om Inrättningen skall hafva bestånd. Directionen föreslog derföre Kongl. Lustslottet Carlberg, emedan ej mera til Stiftsinrättningen vid Carlberg årligen skulle upgå än ungefär 18,166 dal. koppm. och således emot 15,000 dal. mindre än vid Fredrikshof. I den händelsen åter Stiftet skulle anläggas i något annat hus här i Staden emot årlig hyra, bestege sig hela årliga kostnaden til 28,766 daler koppm. Emedlertid trodde Directionen, at man borde i alla händelser reglera Staten och hvad til sjelfva hushållningen hörer, och fastställde at en viss kostordning vid Stiftet för Fröknarne förordnades, hvarest Tractören eller den som hushållningen kommer at entreprennera vid matordningen har sig at rätta, men at fyra rätter mat gifvas til middagen och tre til aftonen, på sätt som följer.

Kostordning.

Söndagen: til middagen, 1:o Kål eller Soppa, 2:o Fisk, 3:o Stek, 4:o Bakelse.
til afton; En Mjölkrätt, Ragout och Stenkakor.

- Måndagen:** til middagen, Köttsoffa, Coteletter, Fisk, en Mjölkmät.
til afton, Eggmjölk, Callops, stufvade eller stekta Äplen.
- Tisdagen:** til middagen, Ärtter med Kött och Fläsk, Stek, Fisk och en Kaka.
til afton, Hafresoppa med russin, Fricasé och Våfflor.
- Onsdagen:** til middagen, Laxvälling, Kalfhufvud, stekt Fisk, Njurbröd.
til afton, Vattgröt, Sylta och torra Kjersbär.
- Torsdagen:** til middagen, Kål, Oxstek, Lamfötter, Sallat.
til afton, Helgrynsoppa, Lungmos och torra gröna Ärtter eller Bönor.
- Fredagen:** til middagen, Köttsoffa, Pepparrotskött, Cabiljo eller Stocklisk, Portlaka eller annat grönt.
til afton, Kersbärs-soppa, färsk Fisk, Äppelmunkar.
- Lördagen:** til middagen, Ölsoppa, salt Kött, färsk Fisk och Stek.
til afton, Gröt, Lutlisk och Eggröna med eller utan Kräftor.

Utom denna Spisordning bestås särskilt af Cassan en butelj Franskt Vin om dagen, samt til Frukost om morgnarne Kringlor, och stekta Äpplen om sommaren.

Några utdrag af Stifts-Reglorne eller som det kallades *Ordonnancen*, hvilken vid samma tillfälle föreslogs, torde vi här böra anföra: »När Fröknarna hunnit til 21 års ålder, böra the äga entré i Capitlet at öfverlägga om Stiftets angelägenheter . . . Bönstunderne i Stiftet blifva kl. 11 f. m. och kl. 4 e. m. . . . Mattimmarne blifva kl. 12 middagen och kl. 8 om aftonen. . . . Med Exercitiemästare komma timmarne särskilt at regleras. . . . Kl. 9 om vintern och kl. 10 om sommaren bör porten hvarje afton tilslutas och nyckeln til Abbedissan upplefvereras. . . . Brott och förseelser i Stiftet bör Priorinnan noga efterse och genast gifva Abbedissan tilkänna som efter beskaffenheten och omständigheterna sådant H. K. Maj:t Drottningen i underdånighet föredrager. Mindre förseelser, miss-sämja, försummelse och mindre andakt vid Gudstjensten, rättas af Abbedissan igenom tjenligt tiltal i öppet Capitel. . . . Om Fröknarnas klädbonad kommer framdeles något visst i Stiftsordningen at införas. . . . Om qvällarne på någon viss tinna komma Fröknarne i ett rum tilsammans med sina arbetar, då en af them efter touren läser högt i någon nyttig bok. . . . Uti Stiftsordningen bör införas, det Hennes Kongl. Maj:t äger til Fröknarne det nådiga förtroende at de med höflighet

bemöta hvarandra. . . . Visiter emottagas allenast Onsdags och Lördagars eftermiddagar. . . . At emottaga Cavaliers visiter, måste Frökvarne hafva Abbedissans eller Priorinnans tilstånd . . . &c.«

Den projecterade inflyttningen til Pingst kunde, i anseende til bristande Capital-summa, icke äga rum, hvarföre Directionen föreslog at göra Stiftets Capital fruktbart och fondens förökande, om en Lombard för Stiftets räkning blefve inrättad. uti hvilken hvar och en blefve efterlåtit, at för et på längre eller kortare tid proportionerat intresse genom penningelåhu emot pantsättiande af allehanda slags meubler och lösören, samt alla sådanne saker uppå hvilka i Banquen inga utlåningar ske. Projectet innehöll hufvudsakligen:

Dagtals $\frac{1}{2}$ öre på plåten	96	proCent.
Vecktals 1 öre i veckan	26	d:o
Måntals 1 proCent	12	d:o
$\frac{1}{2}$ år 4 proCent	8	d:o

Medlertid hade ännu den 29 Maj 1753 ingen inflyttning ägt rum, ehuru Drottningen var fast i sitt beslut om Inrättningen på Fredrikshof, hvilket inhemtas af et Råds-Protocol af den dagen, der det heter bland annat: »Hennes Maj:t har med nådigt välbehag uptagit, det Hennes Maj:t blifvit lemnad del af Ridderskapet och Adels underdåniga Bref af den 30 Jan. (angående fattade beslut om medel och utvägar som förslagsvis upgifves, hvarigenom det Adelige Jungfrustiftet måtte hinna til en önskad stadga); men som Hennes Maj:t ser, at med den föreslagna inrättningen af detta Adelige Jungfrustift torde långt på tiden utgå, hvarigenom det dermed påsyftade ändamålet sent skulle erhållas; så har Hennes Maj:t för Egen räkning gjort en dylik Stifts-Inrättning, samt til den ändan låtit hyra den Hr Presidenten Baron Broman tilhörige egendomen Fredrikshof; dock vill Hennes Maj:t i nåder icke underlåta, at enär förbemälte Inrättning kan komma til verkställighet, då äfven låta sig omvårdnaden derom vara angelägen &c.«
(Slutet härnäst.)

Pl 31 *).

Ett Virk-mönster.

At sy på hårduk och derigenom härma Gobelins-arbete, är en sysselsättning, som nu för tiden blifvit mera allmän

*) Af misstag har sjelfva Planchen blifvit origtigt numererad, och bör vara Pl. 3x

och omtyckt bland Damerne; men kan ingalunda kallas en nyare upfinning; ty förmodligen finnes bland våra Läsarinnor få, som icke äga något litet sådant arbete kvar efter sina Mormödrar, emedan det i deras Mödrars tid var mera kommit ur bruket eller åtminstone blef utträngdt af tambur och andra slags sömnader med band och sniljor. Medlertid hafva de sednare försöken at med virk-söm så mycket som möjligt närma sig in til Gobelins-arbeten, varit ganska lyckliga, och man får nu stundom se virkmönster hvilka, sedda på et visst afstånd, gränsa in til målning. Af sådan beskaffenhet är det närlagda i denna Pläuche, och med iakttagande af de utsatta tecken til färgernas anväsan- de, bildar det en ganska behaglig liten Vignette, användbar på små Ridiculer eller Penningepungar; m. m. Vid färgläggningen eller syningen bör iakttagas, at den ena rutan vid venstra ögon-vrån och den öfver venstra näsborren, som icke äro utmärkte med något tecken, böra blifva hvita eller mycket ljus-gula, emedan den starkaste dager faller här på ansigtet.

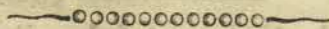
Mode-Nyheter från Paris.

All hårklädsel bör nu vara *à la Neige*; detta slags frisur liknar alldeles de naturliga lockarne af et Siberiskt lam-skin; namnet har upkommit af et theater-stycke kalladt: *la Neige*. I beskrifningen af närlagda Pläuche 32 Fig. 1 lemnas några närmare uplysningar i ämnet. På bart hår nyttjas stundom så kallade spanska bandrosor af tvåfärgad atlas; stundom synas juvel-ax som framtitta ur hvar bandros; stundom äro det törnrosor som titta fram ur stora släta bårubblor; ömsom åter coëferas bart hår med nät-formigt flätade blommor, ömsom med qvistar af murgröna med guld-frukter ihopflätade med ponceau-rödt eller blått barétyg. Fyra slag af hufvudbonader för Damer äro de modernaste: *Toque*, *Turban*, en liten *Spansk hatt* och *bonnet paré*. Af dessa har man fått se *Toquer*, i synnerhet *Toques Basques*, (ifrån Provinsen Biscaya i Spanien) helt och håll-t af hvitt och rosa atlas, eller af hel-skurit sammet; stundom pryddes med Påfågelstjädrar monterade som en Paradis-fågel och fästade med guld-ax. *Turbaner* af ponceau barétyg lameradt med guld och pryddes med en Guirlande af juvel-ax, eller af silver-brokad som lindadt i spiral pryddes med en Paradis-fågel och hade vid ena sidan två stora hvita panacher som föllo ned på axeln; eller en så kallad mohabitisk *Turban* af guld och silver-brokad med hakband, pryddes med *Maraboutstjädrar* som voro fästade med en juvels-bukett; eller *Turbaner* af slätt

krusflor, med veck, hvilka ligga så regelbundna, at man skulle tro dem vara pressade, och öfver dessa veck, här och der, en guldfätad orm hvars hufvud hade til stöd en toffs eller et ållon. En liten *Spansk hatt*: af kersbärs-rödt sammet, prydd med hvit panache, men så lång at den efter at hafva omgifvit kullen, föll i en spiral ned på axeln. *Bonnets parés*: til hälften af atlas och rosa-rödt eller blått oskurit sammet; dessa hade en iskärning midt i pannan och voro fästade med band garnerade med blonder. Deras hufvudsakligaste prydnad bestod i sammets-blommor, hvilka suto fästade i form at en *Diadème*.

På bal-costymer göres någon skillnad för gifta och ogifva Fruntimmer. De gifva nyttja Tyll med paljetter; de ogifva Gaze med ivirkadt guld eller silfver, eller också slätt krusflor. Härvid iaktages, at hårklädseln harmonierar med klädningen, så at när de förre nyttja guirlander af paljetter, hafva de sednare guld eller silfver-ax.

Herrarne hafva nu anlagt Chinchilla pelsverk til krage och upslag på sina kappor.

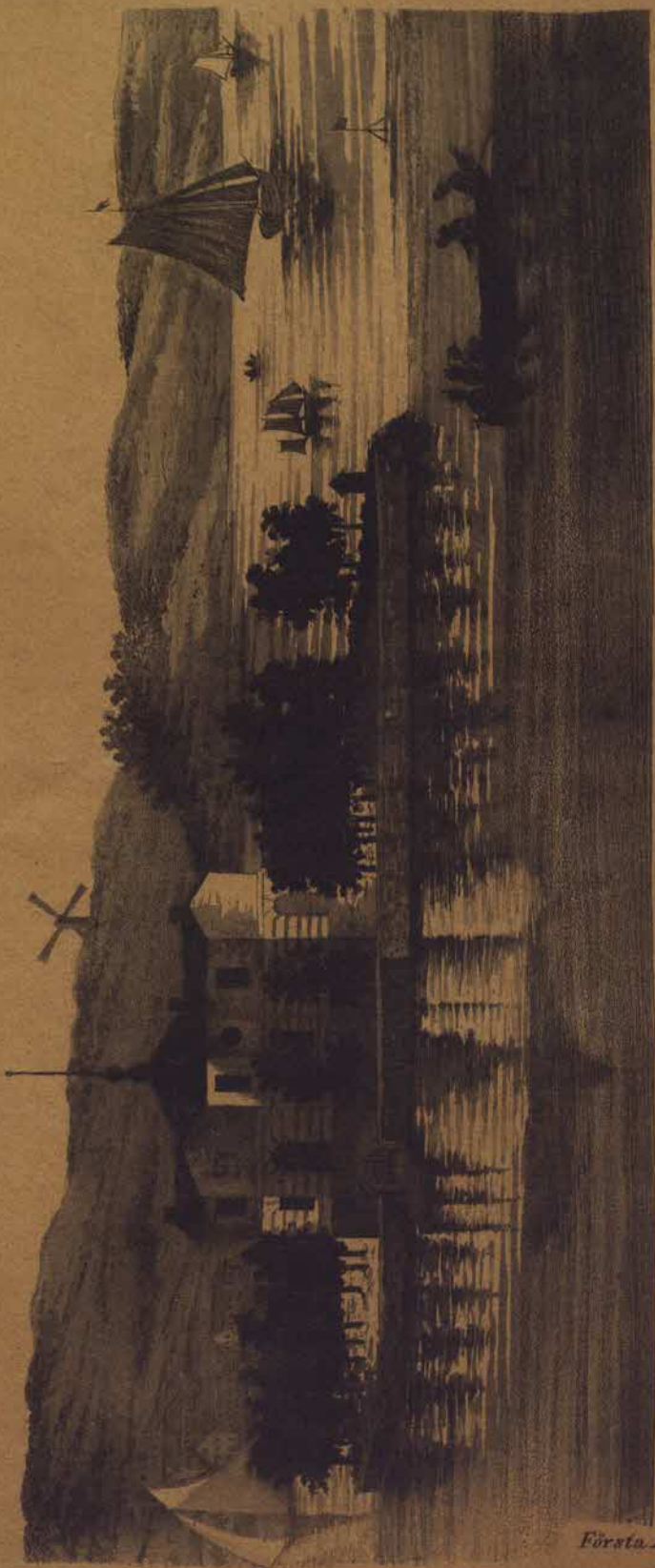

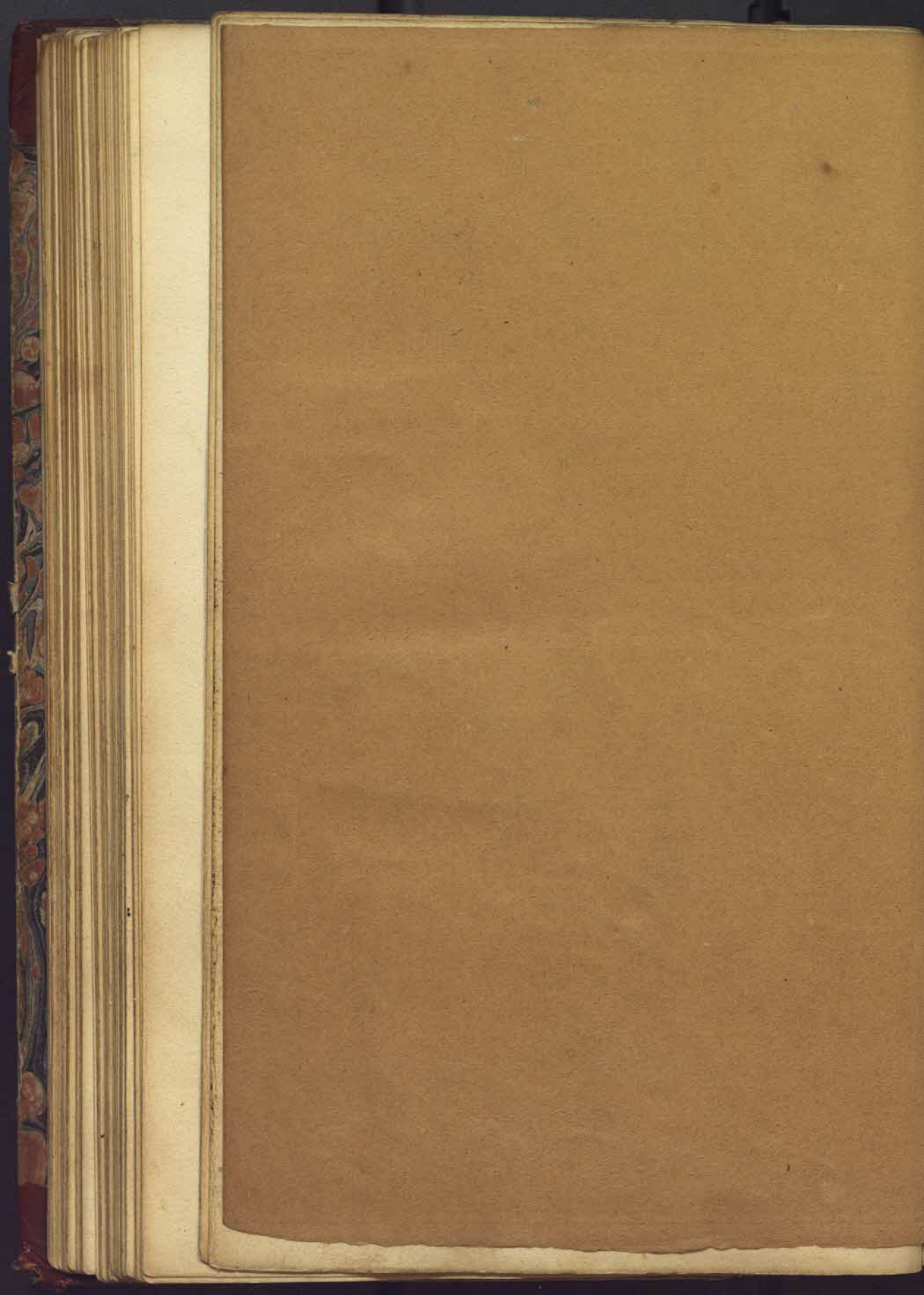
Pl. 32.

Tyska och Engelska Mode-Costymer.

Fig 1. *Tysk Costym*. Hår-coëfure ifrån *Sevilla* upfunnen af Herr P. Ewald, Hårfrisör för Damer, i Frankfurt am Main. Denna coëfur, äfven så enkel som pryddig, består af 4 hårflätor och 5 bandrosor. Bakhåret samlas något lågt ned åt nack-gropen, för at löpa i samma rigtning med håret framföre. Herr Ewald erbjuder sig tillika at lemna några uplysningar öfver lockarne *à la Neige*; de kunna icke formeras med mindre än at håret på et eget sätt der-til klippes, och smickrar sig Hr Ewald så mycket mera om et allmännare bifall, som de kläda ansigtet ganska mycket.

Fig. 2. *Engelsk Mode-Costym*. Turban af slätt krusflor ivirkadt med guld och prydd med en panache. Klädning af Chinesisk nettelduk med guld-muscher. Lif och ärmar rikt garnerade med guld-spetsar. Nedra delen af klädningen är garnerad i likhet med lifvet, så at den består af små olika höga ränder eller colonner, hvaraf de största hafva öfverst trenne små blad, men allt af guld-spetsar. Hvita handskar och skor.

Jag drömde; jag vaknade.

Andante.

Rösten.

Guitarre

Jag drömde att jag henne såg, skön som i

skyn en vacker stjerna, i hvarje blick den godhet

tåg, som jag sedt ofta, ser så gärna. Jag vakna-

de, min dröm var sann; jag godhet i del's blickar

Sista raden af 4de versen, andra gången!

fann. hon hade flytt, och hon försvann.

dim.

Första Årgången.

